

[Jensen (Aale).]

varetage disses Tarv. Ikke fordi de skal nyde større Begunstigelse end andre; nej, det er slet ikke min Mening, men hvad vil man gøre, hvis Staten kommer til at overtage Statshusmandsbrug i stort Tal? Ja, saa vil man naturligvis blive nødt til at afhænde dem igen, Staten kan jo ikke ligge med dem, og saa betyder det blot, at de Folk, som har stiftet disse Hjem og har gjort en stor Indsats for at oprette dem, mister den Indsats, de har gjort baade i Form af Penge og i Form af Arbejde, og maaske ogsaa mister Modet til at tage fat igen. Det forekommer mig, at dette er en meget daarlig Økonomi, og derfor vilde det efter min Mening være langt, langt bedre, om Staten traf en Ordning med Hensyn til Statshusmændene, som var nogenlunde lempelig, og som kunde være et Fingerpeg for andre Kreditorer, der har det i deres Magt at træffe lignende Ordninger for deres Debitorer.

Det lod til, at den højtærede Minister havde forstaaet mig saaledes, at man skulde eftergive dem Renterne. Det har jeg ikke nævnt med en Stavelse; jeg har ikke en Gang skitseret den Tanke. Nej, det er slet ikke min Mening, at deres Ydelser skulde eftergives; min Mening er, at der ikke er meget ved at give dem Henstand en 2—3—4—5 Terminer, saaledes at de stadig skal have dette Beløb at trækkes med og stadig være disse Terminer bagefter. Det er ikke noget godt Grundlag at arbejde videre paa; det var langt, langt bedre, om man vilde lægge Beløbet til Hovedstolen, saa Afdragstiden kunde blive saa meget længere, eller om man, hvis man ikke vil det, i alt Fald vilde lade det faa Form af et Laan, som de kunde afbetale i et længere Aaremaal, i Stedet for at lade dem have denne store Rentebyrde at slæbe paa ud i Fremtiden. Det kunde jo ordnes efter Indstilling fra Amtskommissionerne, efter Amtskommissionernes Anbefaling. Jeg har ikke noget imod, men anser det for rigtigt, at man undersøger den enkelte Husmands Forhold, men naar han kunde faa en Anbefaling fra Amtskommissionen, som kender Forholdene bedst, synes det mig, at man ad denne Vej kunde udrette store Ting med ganske faa Midler. Det er rigtigt, som den højtærede Minister sagde, selvfølgelig er det rigtigt, at der er mange almindelige Husmænd og Gaardmænd, som er glade ved Henstanden, og der er mange af dem, som er i en lignende Situation som Statshusmændene, men Staten er jo ikke deres Kreditor. Overfor dem kan vi

gøre noget saadant som det, vi gør her, men overfor Statshusmændene staar vi som Kreditorer, og overfor dem har vi et særligt Ansvar.

Den højtærede Minister sagde til min Bemærkning om, at jeg var meget ked af, at han ikke kunde gaa med til, at Vilkaarene for de nye Statshusmænd kunde blive lettere, at det var dog kun et ringe Beløb, der skulde til for at blive Statshusmand; den Karl eller Pige, som ikke havde den ene Tiendedel, der kræves, skulde man ikke i særlig Grad tage sig af. Ja, det er nu alligevel ikke saa ringe et Beløb, der skal til, naar man skal have et Statshusmandsbrug. Lønningerne har jo været meget smaa, jeg tænker ikke særlig her paa de ugifte Landarbejdere, men tænker navnlig paa den gifte Landarbejder, og de Vilkaar, han har levet under i de senere Aar, har været af en saadan Art, at jeg kan forsikre den højtærede Minister om, at det er ikke let for en gift Landarbejder at sammenspare de Penge, som skal til for at blive Statshusmand. Han kan udmærket godt være kvalificeret, fordi han ikke har det Beløb. Efter min Mening er det haardhjertet at sige, at man ikke skal hjælpe ham til at faa et selvstændigt Hjem. Det er naturligvis ingen Skade til at have Penge. Nej, naturligvis er det altid godt at have Penge, hvis man samtidig forstaaer at anvende disse Penge. Men der er mange, som har Penge, men som ikke selv har samlet disse Penge, og de bliver ikke skubbet ud, selv om de ikke kan faa den samme Anbefaling som de, der selv skal tjene deres Penge.

Endelig siger den højtærede Minister, at der er da ikke Mening i, at man staar her og kræver, at de Statshusmænd, vi har, skulde have Lempelser i de Ydelser, de skal af med, og samtidig kræver, at de, der skal til, skal ind paa lempeligere Vilkaar; de to Ting kan ikke harmonere. Men, kæreste Hr. Minister — kan den højtærede Minister da ikke forstaa, at det ene, vi her taler om, er de Statshusmænd, som er kommet ind i den dyre Tid, og det andet, der tales om, er de Statshusmænd, som kommer til nu, hvor det er ganske rigtigt, at Besætningerne er betydelig billigere, end de var før? Jeg ser, at den højtærede Minister smiler, ja, maaske ler højt, jeg kan ikke høre det, men smile gør han da. Men Sagen er saa alvorlig, at hvis den højtærede Minister bevægede sig noget mere i de Kredse, vilde han forstaa det bedre, end han gør fra det høje Stade, hvor han nu er anbragt. Og naar